

[Faint, illegible handwritten text]

BCU Cluj / Central University Library Cluj

XIX 6/17

Georgius Tokar,
Iunioris Bibliothecae
Academiae Marad

BCU Cluj / Central University Library Cluj

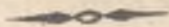
496181

M A G Y A R

K U R I R

M D C C C I - d i k

E S T E N D Ö R E .

D. Décsy Sámuel

és

Pántzél Dániel

által.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I. Fertály Efstendő.

Bétsben, 1801.

Nro. I.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEKÖL.

*Költ Bétsben, Pénteken Januáriusnak 2-dik napján
1801-ik esztendőben.*

B é c s.

Felséges Urunknak az a' Kegyelmes parantso-
latlattyá, a' melly az el múlt Decembernek 28 ik
napján, itten nyomtatásban közönségessé tétetett,
és a' mellyet a' közelebb való posta napon, Erd.
Olvasoinkal mi is közlöttünk, az el múlt 1800-ik
esztendőnek utolsó napján, úgymint a' múlt szer-
dán dél után, Ő Csász. Kir. Felsége parantso-
lattyából ismét meg újítatott, és minden közön-
seges helyeken, 's utzáknak szegeletjein a' házak
falaira fel ragasztatott. Ezen kegyelmes paran-
tsolat által minden hazájokat, uralkodó Fejedel-
meket, Constitutiájokat, tulajdon javaikat, és bá-
torságos meg maradásokat szerető hiv hazáinak
arra serkentetnek, hogy vagy egy, vagy másféle
képen eszközöllyék hazájoknak ellenség ellen va-
ló védelmezését,

A' Bécsi Cs. Universitásban tanuló ifjuság közzül, mintegy két ezren, arra ajánlották magokat, hogy valamint a' polgárság, úgy ők is, egész készséggel szolgálnak a' köz tsendefségnek 's bátorságnak fenn tartásában, és minden lineán belől lévő őrálló helyeken strazsát fognak állani.

Ő Császári és Kir. Felsőge azt is közönséggé kívánta tételni, hogy mivel a' múlt esztendőben történt számos tsatazások, és hadi sanyaruságok miatt nagyon megsaporodott a' sebbe és betegségbe esett katonáknak a' számok, és szükség vagon az alkalmas Orvos Doctorokra és seb-Orvosokra: arra való nézve azok a' kiknek közzülök a' tábori szolgálatra kedvek vagon jelentsek magokat. Elsőben mint Practikánsoknak 12 forint fizetések leszen hólnaponként, azután azok, a' kik alkalmatosabbaknak találtatnak, tábori All-Chirurgusságra fognak emeltetni, és vagy az ármádiához, vagy pedig a' tábori ispotályokhoz küldettetnek s. a. t.

A' Fels. Kir. udvari Magyar- és Erdélyi Cancelláriák oly parantsolatot vettek Ő Kir Felsőjétől, hogy inuen Budára mennyenek le. Most már, minthogy 45 napi fegyverfzünésre lépték a' két egymás ellen hadakozó ármádiáknak Fővezérjei, és valamelly kevés reménység is vagon a' békeffég meg kézfzüléséhez, mind a' két Cancellaria Posaiba fog által menni.

Hadi Történetek.

I. Német Országban.

A' múlt December 30-ik napján, 53-ik szám alatt költ Kurirunknak, 819 dik lapján említettük egy két szóval, hogy a' *Bambergi* Püspökségben *Feucht* nevezetű helység mellett tanyázott derék Generálisunk Gróf *Kléau*, *Simbschön* F. M. Lajtinántal egyetemben új plánumot kézfzített, maga hadi operatióinak továbbí folytatására. Ezen okosan intézett planum lzerént, December 21-ik

napján meg támadván *Simschön* F. M. Lajtnant a reá bukkant 9000 főből álló Fr. osztály sereget, meg lehetős veszteséggel által hajtotta azt a *Rednitz* vizén.

Azon tsatazás alatt, az eleve tett intézetek szerént, Gróf *Ménau* F. M. Lajtnánt *Norimberg*a alá nyomult, és mingyart akkor olly positióba helyezettte a' kormánya alatt lévő Cs. K. hadi népet, hogy a' miatt az ellenség nem tartván magát elegendőképen bátorságosnak, mind a' *Rednitz* folyó vizén való tanyáját oda hagyta, mind pedig *Norimberg*a városából ki lődült.

Minémü vesztesége volt ezen alkalmatossággal a' mi seregeinknek, és *Franziák*nak, a' *Fels-udvari* hadi Cancelláriához későbbben küidetendő jelentésből fogjuk meg tanulni.

II. Olasz Országban.

Lovasság-Generálissa Gróf *Bellegarde* utólsóbb hirádaása szerént, mérgesen meg támadta, a' múlt December 19 ikén, mind a' *la Volta* és *Monze Oliveto*, mind a' *Goito* környékein vígyázatra ki állitatott előjáró seregeinket az ellenség; de mindazáltal valaminek amott, úgy itt is vissza veretett, és számos holt s még sebesített emberekön kívül 200 fogságba esetteket hagyott hátra, a' kik közt egy brigada *Commendans*, és sok más rangu tisztek vagynak.

Azonban olly parantsolatot küldött nevezett Vezérünk Gr. *Höhenzollern* F. M. Lajtnántnak, hogy a' *Mincio* folyó vizen túl lévő avantgárdánkal, semmi vakmerő ütközetbe ne botsátkozzék a' magánál számosabb ellenséggel, hanem húzza inkább magát vilziza! a' nevezett viznek innenső pattyára. Ehez a' parantsolathoz alkalmáztatván magát Gr. *Höhenzollern*, négy, 25.000 főből állott ellenséges osztály sereg szemelättára, szép rendben által vezette az alatta való népet azon folyó vizen, és tsak a' könnyü trupjait hagyta oda által, *St. Julien* F. M. Lajtnántal együtt, a' ki

még most is birtokában vagyon a' *Valleggiói* híd előtt levő erős sántzoknak.

Német Ország.

December 8 ik napján 16' mozsár ágyúból adatott *Augereau* fő vezér a' *Würzburgi* várra tüzet, 's egész estig folytatta annak ostromlását. — Más nap reggel fel kérétté az abban lévő katoná örizetet, de világosan meg izente neki annak *Commendansa*, *Csász. Kir. Gen. d'Ataglio*, hogy ő utolsó embereig fogja a' reá bízott várat védelmezni,

Augereau fő vezérnek *General Adjutáosa* polgár *Dersvinne*, az *Eberachi* kastély szomszédságában *December 13 ik*án történt *batalliában* derekon által lövetvén, a' nevezett fő vezér rendelkezése szerént, azon a' helyen szép hadi pompával el is temettetett. A' meg hóltnak kedvés barátja és hazafi társa *Dupin*, az *Inzsinör Corpus* egyik brigadájának vezérje, a' következő négy sorból álló verseket írta végső meg tisztelésére:

Deverinne envia le destin de *Desaix*!

Il l'obtint: Comme lui, mort au champ de la gloire,

Entr'eux tout fut égal: l'honorable décès,

L'amour de leur pays, la valeur, la victoire
az az

Duverienne meg irigylette *Desaix* sorsát — el is érte: mivel valamint ez, úgy ő is a' ditsőség piatzán holt meg. — Mindenben egyenlők voltak, ugymint tiszteletes halálokra, hazájoknak szeretetére, vitézségekre és győzedelmeikre nézve.

Azt jegyzik meg a' *Frantzia* levelek ezen meg holt *General Adjutánsról*, hogy ő 26 esztendő volt, szüleinék egyetlen egy gyermeke, 's kevés idővel annakelőtte *Frankfurt* városa *Commendansa* — A' fent nevezett *batalliában* azon *escadronját*, a' mellyet ő, egy 4 ágyus *batterianak*

el foglalására vitt, maga vezette. Katonái látván az előttök lévő vezérelmet, így kiáltottak hozzá: *Commendons! maradjon kend hátra, mi magunk is el tudunk oda menni.* De ő semmit nem ügyelvén betzédjekre, velek maradt, és egy Frankoniai vadász katonától, a' ki az út mellett való bokorban magát el rejtette, csak hamar keresztül lövetett. Végső szavai is ezek voltak: *Melly szép dolog a' Hazáért meg halni!*

Nagy Britannia.

N. Britanniának Irlandiával való öfzve tsatoltatása által 20 tagokkal szaporodik az Oppositio, avagy az antiministerialis rész, a' kik a' mig a' Parlamentum fog tartani, minden péntéken öfzve gyűlnek a' *Tacheds'house* nevezetű vendégfogadóban. — Moltani előülők, és előülőknek deputatusa *Grey és St John* urak. Irjak, hogy olly principiumokat szándékoznak ki nyilatkoztatni, a' mellyeket mindnyájan követni fognak.

Azt hirtelik a' Londoni közönséges levelek, hogy nemtsak N. Britannián, hanem a' Fényes Portán is bosszúját akarja az Orosz Birodalom állani.

E' mellett azt is beszélik, hogy már el is kezdette némelly pontban a' F. Porta ellen való ellenségeskedést. (Kétség kívül abban áll ez az ellenségeskedés, hogy a' Közép tengerből vissza felé tért Orosz hadakozó hajók el nem akarnak addig a' Konstantinápolyi kikötő helyből távozni, mig le nem fizeti a' Fényes Porta azon summát, a' mellyet hadi segedelem gyanánt igirt vala a' Péterburgi Csász. udvarnak.)

Az Angliai Fő Kormányfőnek azon végzése, melly szerént minden N. Britanniai kikötő helyekben találtatandó Orosz hajóknak le árestaltatni kellett volna, azért nem hirdettetett ki közönségesen, mivel az Admirálisnak jelentése sze-

rént, semmi Orosz hajók nem találtattak azokban. Azonközben minden hajó Kormányzókhöz, szoros parantsolat küldetett az erant, hogy minden tengereken találtatandó Orosz hajokat rabollyanak el.

Azok a' Londoni nevezetes kereskedők, a' kik az Orosz Birodalombeli kereskedőkkel eddig egyességben voltak, November 27 ik napján magok közt gyűlést tartván azt végzették, hogy az eddig acceptáltatott váltó leveleket ugyan ki fogják fizetni, de többet nem, mind addig, míg az Orosz Birodalombeli kikötő helyekben learesztáltatott N B itanniai hajók szabadon nem fogtak bocsáttatni.

Parlamentalis Dolgok.

Az Alsó Parlamentumnak 27 ik Novemberi gyűlésében, ekként folytatta, az Oppositionnak egy nevezetes tagja Tierney Ur, azor beszédét, mellynek kezdetét, a' múlt Decembernek 19-ik napján, az 50. szám alatt költ Magy. Kurirunknak, 780-ik, 's következett lapjain elő adunk.

„A' jelenvaló háborúnak kezdetében, úgy mond, Prussia, Hollandia, Szárdinia, Russzia, Spanyol 's Portugallia, és Nápoly Országok, sőt a' Nemet Birodalomnak csaknem minden Statussai is velünk szövetségben voltak. Hat most mitsoda egyesülésünk van ezen hatalmasságokkal? — Spanyol Ország öltve szövetséget ellenségünkkel, és noha még ekkorig kevés kárunkra voltak is intézetjei: mindazáltal arról tartok, hogy végtére is ártalmunkra szolgálnak ellenségeskedései. — A' Szárdin Király Statussai már most a' Francziák' hatalmában vagynak — A' mi Portugalliát illeti, mintegy kénytelenek vagyunk azt magunk védelmezni, semmi hatalmunkra nintsen — Nápoly Országot ismét fenyegetik a' Francziák, 's talán eddig újabban prédjokká lön. — Egyedül Auszria maradt meg mellettünk, de én so-

nek 'segedelmére sem támaszkodhatom sokáig, nagyon meg változtatta a' *Marengói* ütközet ennek az ő környülállásait, el veszi ugyan a' pénzbeli segedelmet mi töllünk, de nem kötelezi a' mellettünk való meg maradásra magát egészlen. — A' mint láttyuk egy időtől fogva, nem lehetünk tökéletes bizodalommal eránta.“ — Nintsen minifterjeinknek annyi hatalmok, hogy az ellenséggel leendő meg békelléstől el vonhassák Austriát. — És imé ez az a' szomorú sors, a' mellyre mi jutottunk!“

„Azt is lobbangatta *Tierney* Úr, a' minifterek szemére, hogy nagyon meg sértették a' Nemzet méltóságát, a' mennyiben az *Orosz* Császartól lett meg gyaláztatásunkat, a' ki *Lord Whitwortot* u varától el küldötte, 's kereskedő hajóinkat minden kikötő helye:be le árestáltatta, és világosan ellenséges szível viseltetik erántunk, meg nem bosszullyák illendöképen.“

„Továbba Angliának belső környülállásaira, financiájának jelenvaló állapottyára, és a' koronának naponként mind inkább inkább nevedő hatalmára fordította beszédjét. Nemcsak a' gabona, hanem mindenféle eleség rendkívül való árranak okait kezdette vizsgálni. Alhatatosan az állatta, hogy a' mostani nagy szükségnek és dragaságnak kiváltképen való okai közt egy leg főbb a' jelenvaló háború. — Végtéremérgösen beszélt azok ellen a' rendkívül való taksák ellen, a' mellyeket a' minifterek a' háborúnak folytatására, a' titkos költégeknek 's több e' féléknek kifizetésekre ki gondoltak, és a' sok teher alatt nyögő nép vállaira raktak. Azt mondotta azokra nézve, hogy minthogy szörnyü adósága van a' Statusnak, csak a' sok intérének le fizetésére is, a' melly 38 millio font sterlinge (380 millio forintra) megyen elztendönként, a' békeség idején is szükség leszen azokat meg tartani, a' melly szörnyü tehernek viselésére tellyességgel tehetlen leszen Anglia, mellyre nézve szükség le-

szen a' Parlamentumnak, a' nemzet jelenvaló állapotjának meg vizsgálása végett, titkos gyűlést tartani."

Tierney Ur hosszas beszédjének végződése után, *Pitt* Minister is meg szólalván nagyon sajnálotta, hogy ő olly dolgokra is ki terjeszkedett, a' mellyekre most a' Parlamentum nem ügyelhet, hanem egyedül annak vizsgalására fordítja elméjét, mi okozta légyen a' jelenvaló nagy szükségét és drágaságot. Ő pedig nem tarttya magát arra kötelesnek, hogy azokra a' számtalan ellenvetésekre meg feleljen, a' mellyek már száfszor is elő fordultak, és ugyan annyiszor megczáfoltattak; és miért is kellene a' Parlamentumnak azokat az expeditiókat meg vizgálni, a' mellyektől már gyakorta befzéllett és végzett."

„És így, mondá továbbá *Pitt* minister, minden elő hordott okoskodásai meg hányattak vettek az Urnak ő Kigyelmének, azokon kívül, a' mellyeket az utolsó Julius hólnaptól fogva történt dolgokról említett. De e' sem új dolgok, ez is gyakran elő fordultak már a' Parlamentumban, ezek sem méltók arra, hogy többé elő hordassanak. Anglia a' szárazon is ugyan, de kiváltképen a' tengeren fényes és hasznos győzelmeket szerzett magának, olyanokat, a' mellyeknek örökké fel marad az emlékezetjek. — Lord *Howe*, *St. Vincent*, *Duncan*, 's kiváltképen pedig Admirál *Nelson* halhatatlan ditsőséget szerettek Angliának — mind ez, mind Európa örökké meg fognak arról emlékezni s. a t.

Minekutánna ő Kir. Felsegének azon beszédje, a' melly a' Francia Republikával való utolsó alkudozást tárgyazza, a' Parlamentumnak 15. Decemberi gyűlésében el olvastatott vólva, az Oppositionnak most leg tüzesebb tagja *Sheridan* elő vette ezen alkudozást 's így szólott: „Mi, *ugymond*, a' mint a' tapasztalás tanittya, keveset bizhatunk frigyeseinkben. Jól tudja a' Parlamentum, sőt tudja az egész nemzet,

hogy soha sem kívánták, 's nem is munkálod-
 ták igaz szívvvel a' miniszterek a' békeféléget és va-
 lameddig ök a' kormányt kezekben tartják, nem
 is lehet a' békeességes alkudozásnak ízerentsés
 folytatásához reménységünk. — Hogy frigyese-
 inknek valünk leendő egyült munkálódására nem
 támafzkodhatunk, az is világos. Egyetlen egy
 sints közöttök, a' ki mellőlünk el nem állott vól-
 na. — Egy igen hatalmas frigyeseink a' velünk
 való alliantziát nemcsak félbe szakasztotta, ha-
 nem barátunkból ellenségünké lett. Minap azt
 tudakozták a' miniszterek egy gyűllésünkben, hogy
 nékiek leheté frigyeseinknek hívségtelenségét tu-
 lajdonítani? Azzal mentették magokat, hogy *ki*
gondolharta volna azt? Hát ugyan illik e' egy N.
 Britanniai miniszternek illy gyermeki módon ma-
 gát mentegetni? Nem sok politica kívántatott
 annak előre való el látására. Előre is könnyen
 lehetett azt tudni, hogy Prussziának szemei fel
 fognak nyilni, és nem fog mások hatalmának
 öregbülésén dolgozni; előre ki lehetett azt calcu-
 lálni, hogy Spanyol Ország előbb vagy később
 Franczia Országnak szabad tettzesétől fog függe-
 ni? Nem lehetett e' azt észre venni, hogy egy
 más Hatalmasság egyedül a' maga Országának
 ki terjesztésén dolgozik; hogy az Orosz Biroda-
 lom rövid idő alatt tölle el vál, és vissza fogja
 magát húzni? Azt állattak ennekelötte, hogy az
 egyik részre való sem hajlás, igen nagy bűn lé-
 gyen az emberiség ellen, 's úgy okoskodtak, hogy
 a' kik velünk nintsenek, ellenük vagynak Ezen
 principiumból fenvegetődzéssel kényszerítették,
Toskandát, Helvecziát, és Hollandiát a' velünk va-
 lő szövetekezésre. — Dániát és Svéciát is meg próbálták. — Azon szin alatt, hogy az ég dolga, a'
 vallás, és a' társaságbeli rendtartás veszedelem-
 ben forogjanak, mindeneiket belé keverték a' je-
 lenvaló háborúban.

„Azt is könnyen meg mutathatom, hogy so-
 ha sem kívánták a' miniszterek a' békeféléget iga-

zán. — A' Párisi és Lillei békefféges trakta után, a' midőn ő Kir. Felsege, vagy inkább a' minifterek akként nyilatkoztatták ki önnön magokat, hogy ők semmi békésséget tárgyázó alkalmatosságot el nem mellöznek, felettébb örvendettek annak félbe lett szakadásán, 's hálát adtak az egeknek, hogy minden vissza terendő nyugodalomhoz való reménységünk el enyészett? Hát tanúbizonyosságai e' ezek az ő békeffégre való hajlandóságoknak? Az ő érzenységtelenségeket megbüntették az egek. Akként nyilatkoztatták ki ők ő Kir. Felsege előtt önnön magokat, hogy akármit legyen a' Kórmány Franciaországban, de ők semmi békefféget eszközlő alkalmatosságot el nem fognak mellözni. Miként tellyesítették bé ezen magok le kötelezését. — *Bonaparte* igen mérséklett ajánlásokat tett. A' Jacobinussokkal és Király gyilkosival alkuba botsátkoztak a' minifterek; a' Fő Conzullal pedig nem. Akkor azt mondották, hogy nem lehet a' Francia Kórmányfizeknek hitelt adni, 's a' Burhóniai Háznak tronusba való vissza helyhezterését kívánták — azt állatták, hogy ők nem tractalhatnak semmire kellő és rossz gondolkozású emberekkel. Most meg engedték ugyan azt, hogy *Bonaparte* szívesen kívánnya a' békefféget, nemcsak, hanem hogy az ő tulajdon bátorságára nézve is szükség volna azt neki kívánni; de azért még sem tartották tanátsosnak ezen usurpatort, az ő kivanságának bé tellyesítése által mostani méltóságában meg erősíteni. — Mindezekből világossan kitündöklik, hogy nem kívánnják a' minifterek a' békefféget tellyes szívek szerezent.

Ennek folytalását másfzor.

* * *

Hogy a' tegnapi napon esett új esztendő miatt Erd. Olvasoinknak egész árkus újsággal nem szolgálhattunk, engedelmsit kérünk.

D. D. S.